

DATOS IDENTIFICATIVOS

Dereito: Dereito constitucional I

Materia	Dereito: Dereito constitucional I			
Código	V08G080V01101			
Titulación	Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Garcia Gestoso, Maria Noemi			
Profesorado	Garcia Gestoso, Maria Noemi			
Correo-e	ngestoso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O Dereito constitucional desde os principios teóricos e prácticos.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer as principais institucións xurídicas
A2	Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais
A3	Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico
A4	Coñecer os principios e valores constitucionais
A5	Apreciar a diversidade e a multiculturalidade
A6	Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual
A7	Coñecer as estruturas sociopolíticas do ámbito nacional e internacional
A8	Ser quen de argumentar xuridicamente
A9	Ser quen de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica
A10	Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico
A11	Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar
A12	Ser quen de manexar fontes xurídicas
A13	Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico
A14	Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos
A15	Ser quen de manexar a oratoria xurídica
A16	Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao dereito
A17	Ser quen de elaborar normas
A18	Ser quen de negociar e mediar
B1	Capacidade de síntese e análise
B2	Capacidade de aprender
B3	Capacidade de xestión da información
B4	Capacidade de adaptarse a novas situacións
B5	Capacidade para organizar e planificar
B6	Resolver problemas de forma eficaz
B7	Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo
B8	Traballar de forma autónoma con iniciativa
B9	Traballar de forma cooperativa
B10	Preocupación pola calidade
B11	Comportarse de forma ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional
B12	Comunicarse de xeito efectivo nun entorno de traballo (habilidades nas relacións interpersoais)
B13	Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada

Competencias de materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Capacidade de síntese e análise.	B1
Capacidade de aprendizaxe.	B2
Capacidade de xestión da información.	B3
Capacidade para adaptarse a novas situacións.	B4
Capacidade para organizar e planificar.	B5
Resolver problemas de forma efectiva.	B6
Aplicar pensamento crítico, lóxico e creativo.	B7
Traballar de forma autónoma con iniciativa.	B8
Traballar de forma colaborativa.	B9
Preocupación pola calidade.	B10
Comportarse de forma ética e mostrar responsabilidade social como cidadán e como profesional.	B11
Comunicarse de maneira efectiva nun medio de traballo (habilidades nas relacións interpersoais).	B12
Traballar desde unha perspectiva comparada, manexando información comparada.	B13
Coñecer as principais institucións xurídicas do Dereito constitucional.	A1
Coñecer a función do Dereito constitucional como sistema regulador da sociedade civil e do Estado.	A2
Comprender o carácter unitario do ordenamento xurídico.	A3
Coñecer os principios e valores constitucionais.	A4
Apreciar a diversidade e a multiculturalidade.	A5
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito constitucional na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	A6
Coñecer as estruturas socio-políticas do ámbito nacional e internacional.	A7
Ser quen de argumentar xuridicamente.	A8
Ser quen de empregar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do Dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	A9
Ser quen de aprehender sistematicamente o ordenamento xurídico.	A10
Ser quen de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.	A11
Ser quen de manexar fontes xurídicas.	A12
Ser quen de interpretar e analizar criticamente o ordenamento xurídico.	A13
Ser quen de comprender e de redactar documentos xurídicos.	A14
Ser quen de manexar a oratoria xurídica.	A15
Ser quen de dominar as novas tecnoloxías aplicadas ao Dereito.	A16
Ser quen de elaborar normas.	A17
Ser quen de negociar e mediar.	A18

Contidos

Tema	
1. Dereito constitucional.	Orixes e evolución do constitucionalismo. Modelos de Dereito constitucional.
2. Teoría do Estado	Definición do concepto de Estado e elementos constitutivos. Estado liberal Estado social e Estado democrático. Estado e Constitución: O Estado social e democrático de Dereito
3. Historia do constitucionalismo español	Textos constitucionais do século XIX. Constitución de 1931. Leis fundamentais do franquismo.
4. A Constitución española de 1978.	A Transición. Influencias. Estructura. Parte dogmática e orgánica. Principios e valores. Título Preliminar
5. A Constitución como norma xurídica superior.	O valor normativo da Constitución. Principio de xerarquía normativa e Constitución como norma xurídica superior.
6. As garantías da supremacía da Constitución.	Concepto. O control de constitucionalidade da lei. A reforma da Constitución.
7. O Tribunal Constitucional	Composición, funcións e competencias
8. O sistema constitucional de produción do Dereito. Fontes do Dereito. Dereito Constitucional e Ordenamento Xurídico.	Fontes: Tipos de leis. Normas con rango de lei. O Dereito autonómico. O bloque de constitucionalidade
9. Organización territorial do Estado.	A Administración local na Constitución: municipios e provincias. As comunidades autónomas. Relación entre o Estado e as comunidades autónomas: reparto de competencias.
10. O Dereito da Unión Europea no ordenamento xurídico español.	O Dereito europeo na Constitución.
11. Os poderes do Estado e os órganos constitucionais (I)	A división de poderes. Poder legislativo. Poder executivo. Poder xudicial. A Xefatura do Estado: A Coroa

12. Os poderes do estado e os órganos constitucionais (II)	As cortes xerais. O Goberno e a Administración. O principio de responsabilidade política e as relacións entre o Goberno e as Cortés Xerais
13. Os poderes do estado e os órganos constitucionais (III)	O Poder Xudicial. A organización xudicial. El Ministerio Fiscal
14. El Estatuto de Autonomía para Galicia.	Elaboración e aprobación. O seu significado e valores. Estructura. Sistema de goberno. Competencias

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos de aula	12	26	38
Estudo de casos/análises de situacións	12	26	38
Presentacións/exposicións	5	10	15
Sesión maxistral	45	15	60
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	50	52
Traballos e proxectos	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos de aula	O alumno realiza traballos prácticos na aula baixo as directrices e a supervisión do profesor.
Estudo de casos/análises de situacións	Lectura e análise de documentos xurídicos ou casos prácticos reais, coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexione sobre o particular, e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas.
Presentacións/exposicións	Sobre los estudios de caso o trabajos de aula o el trabajo tutelado. Coherencia, métodos, completitud temática y síntesis, capacidad de comunicación, claridad, contenido.
Sesión maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Mediante as titorías en grupo resolveranse as dúbidas que o estudo da materia poida presentarlle aos estudantes, asesoraráselles sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaráselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver, indicándolles as directrices que se deberán seguir, a bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, a forma de presentación, etc.
Traballos de aula	Mediante as titorías en grupo resolveranse as dúbidas que o estudo da materia poida presentarlle aos estudantes, asesoraráselles sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaráselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver, indicándolles as directrices que se deberán seguir, a bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, a forma de presentación, etc.
Estudo de casos/análises de situacións	Mediante as titorías en grupo resolveranse as dúbidas que o estudo da materia poida presentarlle aos estudantes, asesoraráselles sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaráselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver, indicándolles as directrices que se deberán seguir, a bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, a forma de presentación, etc.
Presentacións/exposicións	Mediante as titorías en grupo resolveranse as dúbidas que o estudo da materia poida presentarlle aos estudantes, asesoraráselles sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaráselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver, indicándolles as directrices que se deberán seguir, a bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, a forma de presentación, etc.
Probas	Descrición
Traballos e proxectos	Mediante as titorías en grupo resolveranse as dúbidas que o estudo da materia poida presentarlle aos estudantes, asesoraráselles sobre o procedemento para a resolución de casos prácticos e recomendaráselles lecturas complementarias. Así mesmo, facilitaráselles aos alumnos unha atención personalizada dirixida a titorizar a realización dos traballos que han desenvolver, indicándolles as directrices que se deberán seguir, a bibliografía relacionada co asunto obxecto de estudo, a forma de presentación, etc.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Búsqueda y comprensión de legislación y jurisprudencia. Síntesis. Comentarios: comprensión problemas y argumentación. Búsqueda y comentarios noticias relacionadas. Comentarios monografías, etc.	10
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación de un caso problemático: legislación y jurisprudencia aplicables, argumentaciones, soluciones. Fuentes utilizadas. Exposición y debates.	10
Presentacións/exposicións	Coherencia del planteamiento. Equilibrio entre los puntos. Adecuación del contenido. Medios utilizados. Capacidad de comunicación.	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para a avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	60
Traballos e proxectos	O estudante presenta, de forma oral ou escrita, o resultado obtido na elaboración dun documento sobre algún dos temas da materia, podendo tratarse tamén do resumo dalgunha lectura de especial interese para a mellora dos coñecementos dos alumnos.	15

Outros comentarios sobre a Avaliación

En primeira convocatoria os alumnos poderán ser evaluados según dous métodos:

EVALUACIÓN CONTINUA: Poderán ser evaluados conforme este método aqueles alumnos que hayan asistido como mínimo a un 80% das clases de grupo. Un 40% da nota será o resultado da súa asistencia e participación nos grupos, y o 60% restante será o resultado dun examen sobre o contido do programa, cunha parte das respostas cortas e outra de desenrollo.

OUTRO: Os alumnos que non podan ser evaluados según o método de evaluación continua (menos do 80 % de asistencia e participación nos grupos) tendrán dereito a un examen final cuya nota constituirá a súa calificación. Tal examen constará de dúas partes: unha teórica sobre o contido do programa (que representará o 70 % da nota do examen) , e unha parte práctica consistente na resolución dun caso práctico sobre o temario (que representará o 30 % da nota do examen). O mesmo sistema seguiráse en segunda convocatoria.

A avaliación en segunda convocatoria dos alumnos que han seguido o método de evaluación continua, e non presentados ou calificados como non aptos na primeira convocatoria, realizarase mediante un examen final escrito de respostas curtas y unha larga sobre o contido da materia. Este examen representará o 60 % da calificación a que añádase o resultado da calificación según a metodoloxía da avaliación continua que obtuvieron y que conservárase hasta esta convocatoria.

Bibliografía. Fontes de información

BIBLIOGRAFIA: MANUALES:

- ALVAREZ CONDE, E.: *CURSO DE DERECHO CONSTITUCIONAL*, 2 VOLS.- VOLUMEN I: *EL ESTADO CONSTITUCIONAL. EL SISTEMA DE FUENTES. LOS DERECHOS Y LIBERTADES*; VOLUMEN II: *ORGANOS CONSTITUCIONALES DEL ESTADO. ESTADO AUTONOMICO*; TECNOS, MADRID, ULT. EDICION.
- ALZAGA VILLAMIL, O.; GUTIERREZ GUTIERREZ, I.; RODRIGUEZ ZAPATA, J.: *DERECHO POLITICO ESPAÑOL SEGUN LA CONSTITUCION DE 1978*, 2 VOLS. , CENTRO DE ESTUDIOS RAMON ARECES, MADRID, ULTIMA EDICION.
- LOPEZ GUERRA, L.; ESPIN, E.; GARCIA MORILLO, J.; PEREZ TREMP, P.; SATRUSTEGUI, M.: *DERECHO CONSTITUCIONAL*, 2 VOLS.- VOLUMEN I: *EL ORDENAMIENTO CONSTITUCIONAL. DERECHOS Y DEBERES DE LOS CIUDADANOS*; VOLUMEN 2: *LOS PODERES DEL ESTADO. LA ORGANIZACION TERRITORIAL DEL ESTADO*; TIRANT LO BLANCH, VALENCIA, ÚLT. EDICION
- MOLAS, I., *DERECHO CONSTITUCIONAL*, TECNOS, ULT. EDICION.
- PEREZ ROYO, J.: *CURSO DE DERECHO CONSTITUCIONAL*, MARCIAL PONS, MADRID, MADRID, ÚLT. EDICION.
- RODRIGUEZ ZAPATA, J., *TEORIA Y PRACTICA DEL DERECHO CONSTITUCIONAL*, TECNOS, MADRID, ULT. ED.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTARIA:

- ASENSI SABATER, J., *Constitucionalismo y Derecho Constitucional*, Tirant lo Blanch, Valencia, última edición.
- BLANCO VALDÉS, R. L.: *La Constitución de 1978*, Alianza, Madrid, 2003.
- DE VEGA GARCÍA, P.: *La reforma constitucional y laproblemática del poder constituyente*, Tecnos, Madrid, 1985.
- DÍEZ-PICAZO JIMÉNEZ, L. M.: *Constitucionalismo de la Unión Europea*, Civitas, Madrid, 2002.
- ESPÍN TEMPLADO, E.: *La justicia constitucional en el Estado democrático*, Tirant lo Blanch, Valencia, 2000.

- FERRERO, G.,: El poder: los genios invisibles de la ciudad, Tecnos, Madrid, 2ª. ed. revisada, 2008.
- GARCIA GESTOSO, N.: Soberanía y Unión Europea (Algunas cuestiones críticas desde la Teoría de la Constitución), Atelier, Barcelona, 2004.
- GONZÁLEZ-ARES, J. A.: Las Constituciones de la España contemporánea. Del Estatuto de Bayona a las Leyes Fundamentales del Franquismo, Andavira Editora, Santiago de Compostela, 2010.
- JIMÉNEZ ASENSIO, R.: El constitucionalismo: proceso de formación y fundamentos del Derecho Constitucional, Tecnos, Madrid, últ.ed.
- MORTATI,: La Constitución en sentido material, (Estudio preliminar y traducción Almudena Bergareche), CEPC, Madrid.
- MOSCA, G.: Derecho Constitucional, Marcial Pons, 2006.
- PEREZ CALVO, A., El Estado constitucional español, Reus, Madrid, 2009.
- TRUJILLO FERNÁNDEZ, G.: Lecciones de Derecho constitucional Autonómico, Tirant lo Blanch, Valencia.

MONOGRAFIAS DE LA COLECCION TEMASCLAVE DE LA CONSTITUCION ESPAÑOLA.- EDITORIAL TECNOS.

JURISPRUDENCIA:

- PORTERO MOLINA, J.A.: *CONSTITUCION Y JURISPRUDENCIA CONSTITUCIONAL (SELECCION)*, TIRANT LO BLANCH, VALENCIA, ULT.ED..
- RUBIO LLORENTE., F. Y OTROS, *DERECHOS FUNDAMENTALES Y PRINCIPIOS CONSTITUCIONALES (DOCTRINA JURISPRUDENCIAL)*, ARIEL, BARCELONA, ULTIMA EDICION.
- BOLETIN DE JURISPRUDENCIA CONSTITUCIONAL (BJC), PUBLICACIONES DE LAS CORTES GENERALES.

LEGISLACION:

- LEYES POLITICAS DEL ESTADO, CIVITAS, MADRID, ULTIMA EDICION.
- LEGISLACION BASICA DE DERECHO CONSTITUCIONAL, TECNOS, ULTIMA EDICION.

RECURSOS EN INTERNET

Boletín Oficial del Estado: <http://www.boe.es>

Defensor del Pueblo: <http://www.defensordelpueblo.es>

Unión Europea: <http://www.europa.eu.int>

Congreso de los Diputados: <http://www.congreso.es>

Poder Judicial: <http://www.poderjudicial.es>

Senado: <http://www.senado.es>

Tribunal Constitucional: <http://www.tribunalconstitucional.es>

Xunta de Galicia: <http://www.xunta.es>

Centro de Estudios Políticos y Constitucionales: <http://www.cepc.es>

Recomendacións
